

Řízení korupčních rizik v Zemském archivu v Opavě

- (1) Aktivní řízení korupčních rizik spolu s manažerskou odpovědností za účinné nastavení kontrolních mechanismů v rizikových oblastech je základním nástrojem boje s korupcí.
- (2) Cílem systematického řízení korupčních rizik je jejich zvládnutí, které se projeví ve snížení míry významnosti rizika nebo v jeho minimalizaci přijetím vhodných opatření.
- (3) Řízení korupčních rizik je součástí manažerského řízení, tj. je součástí agendy vedoucích zaměstnanců¹, kterou nelze delegovat. Každý vedoucí zaměstnanec řídí rizika ve svém útvaru., resp. ve své činnosti a činnosti svého útvaru.
- (4) Postupy pro řízení korupčních rizik, jejich seznam ani mapa rizik nejsou zveřejněny na webových stránkách Archivu. Tyto materiály mají povahu interního dokumentu. Zveřejnění informace o možných slabínách vnitřního řídicího a kontrolního systému by mělo obdobné účinky, jako by se jednalo o její únik, což je nežádoucí z důvodu jejího zneužití nebo nesprávné interpretace. Pokud tomu však nebrání zákonné důvody, je možné tyto materiály poskytovat v rámci rezortní spolupráce, ovšem při zachování jejich povahy interního dokumentu. Pro zaměstnance jsou dostupné na intranetu.
- (5) Řízení korupčních rizik je komplexní proces skládající se z několika fází, které na sebe navazují. Zahrnuje tyto činnosti:
 - a) *Identifikace korupčních rizik včetně každoroční aktualizace* – spočívá ve vytipování korupčních rizikových oblastí v Archivu. Cílem není shromáždit co největší soubor rizik, ale určit taková, která mohou reálně ohrozit chod Archivu, a tato efektivním způsobem, pokud možno s využitím již existujících interních aktů řízení, řídit.
 - b) *Stanovení pravděpodobnosti zapůsobení rizika* u identifikovaných rizik - v reálném čase, stupně hodnocení 1 – 5. Zde je třeba brát v potaz, zda se jeho projevy na pracovišti nebo kdekoli v úřadu již vyskytly nebo je vnímáme jako potenciálně možné.
 - c) *Stanovení nežádoucího dopadu (závažnosti)* u identifikovaných rizik - jeho zapůsobení na výkon veřejné správy a rozpočet, stupně hodnocení 1 – 5. Zde je nutno zvážit, zda se jedná o hrozbu pro jednotlivou organizační jednotku (SOkA, oddělení) nebo ohrožuje chod celého Archivu.
 - d) *Stanovení stupně významnosti vlivu rizika* – součin hodnocení pravděpodobnosti a dopadu. Významnost rizika je rozdělena do pěti pásem.
 - e) *Návrh opatření* ke snížení rizika korupce u identifikovaných rizik.
 - f) *Vytvoření seznamu korupčních rizik*, členěného podle zabezpečovaných činností.
 - g) *Vypracování grafické mapy rizik* dle stupně významnosti vlivu rizika.
- (6) Za činnosti dle odst. 5, bod a) až e) jsou odpovědní vedoucí zaměstnanci Archivu.
- (7) Činnosti dle odst. 5, bod f) a g) vykonává určený zaměstnanec z útvaru ředitele Archivu.

¹ Dle § 25, odst. 4 zákona č. 320/2001 Sb.

(8) V případě, že je identifikováno riziko se stupněm významnosti „Kritický“, zajistí vedoucí služebního úřadu (ředitel Archivu) prošetření s cílem identifikovat a vyhodnotit skutečnosti nasvědčující výskytu korupčního jednání a přijmout opatření k minimalizaci těchto rizik.

(9) Hodnocení identifikovaných rizik se provádí v pětistupňové škále takto:

Stupnice pravděpodobnosti vzniku korupčního rizika **(P)**

Bodové hodnocení	Pravděpodobný výskyt rizika	Popis
1	Téměř vyloučené	Vyskytne se pouze ve výjimečných případech.
2	Nepravděpodobné	Někdy se může vyskytnout, ale není to pravděpodobné.
3	Možné	Někdy se může vyskytnout.
4	Pravděpodobné	Pravděpodobně se vyskytne.
5	Téměř jisté	Vyskytne se skoro vždy.

Stupnice dopadu korupčního rizika **(D)**

Bodové hodnocení	Dopad rizika	Popis
1	Nevýznamný (prakticky žádný)	Neovlivňuje znatelně ani vnitřní chod úřadu, neřeší se většinou na úrovni představených nebo vedoucích zaměstnanců.
2	Méně významný (málo podstatný)	Ovlivňuje zejména vnitřní chod úřadu, řeší většinou vedoucí zaměstnanci.
3	Významný (podstatný)	Ovlivňuje vnitřní i vnější chod úřadu, řeší většinou vedoucí zaměstnanci, informují ředitele ZA.
4	Velmi významný (zásadní)	Významným způsobem ovlivňuje vnitřní i vnější chod úřadu, řeší vedoucí zaměstnanci ve vzájemné spolupráci, konzultují s ředitelem ZA.
5	Kritický (devastující)	Přestavuje krizové situace řešené na úrovni vedení úřadu, má vliv na celkový chod (např. neplnění činností stanovených zákonem č. 499/2004 Sb.)

(P). (D) = významnost rizika

(10) Minimálně jednou ročně provedou vedoucí zaměstnanci vyhodnocení rizik. Každé riziko má své číslo, svého vlastníka, který jej identifikoval, popis, hodnocení a opatření k eliminaci rizika.

(11) Mapa korupčních rizik slouží ke grafickému znázornění rizik. Spočívá v zařazení korupčních rizik do předem stanovených intervalů významnosti. Součástí mapy je rozdělení rizik do pěti barevných oblastí podle nastavené klasifikační stupnice pro významnost rizika.

Základní pole pro mapu rizik:

		Pravděpodobnost výskytu rizika				
		1	2	3	4	5
Dopad výskytu rizika	1	1	2	3	4	5
	2	2	4	6	8	10
	3	3	6	9	12	15
	4	4	8	12	16	20
	5	5	10	15	20	25

Grafické zobrazení mapy korupčních rizik se vytvoří tak, že do základního pole pro mapu rizik se do příslušné souřadnice vepíše pořadové číslo rizika. V jednom políčku tak může být zapsáno více rizik. Z vyplněné mapy je patrné rozložení jednotlivých rizik i jejich významnost.

Klasifikační stupnice pro významnost rizika:

Stupeň významnosti rizika	Významnost rizika			
Nevýznamné	1	2		
Méně významné	3	4		
Významné	4	5	6	9
Velmi významné	8	10	12	
Kritické	15	16	20	25

Rizika kritická a velmi významná jsou považována za klíčová korupční rizika, na jejichž eliminaci se musí vedou zaměstnanci zaměřit volbou vhodných opatření.